

Handläggare
Filippa Berencrutz
Telefon: 08-50825007**Till**
Socialnämnden
2025-06-10

Remiss av Promemoria - Ett höjt bidrag vid återvandring

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/605

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat promemorian *Ett höjt bidrag vid återvandring (Ju2025/00949)* för besvarande.

Promemorian föreslår att en ny förordning införs för att ersätta den nuvarande regleringen från 1984. Förslaget innebär en kraftig höjning av det ekonomiska stöd som kan ges till personer med uppehållstillstånd i Sverige som vill återvända till sitt hemland eller ett annat land. Enligt promemorian ska bidraget uppgå till 350 000 kronor för vuxna och 25 000 kronor för barn. Maxtaket för makar och sambor är 500 000 kronor per hushåll samt 600 000 kronor per familj.

Förslaget syftar till att öka den frivilliga återvandringen och ge individer möjlighet till en nystart i livet, samtidigt som det kan bidra till att minska utanförskap i Sverige. Regelverket anpassas också för att hantera en ökad risk för fusk och missbruk samt felaktiga utbetalningar. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förvaltningen anser att förslaget om höjt bidrag inte kommer att påverka förvaltningen nämnvärt, sett till den prognos om ökning av återvandringsansökningar som SOU 2024:53 tagit fram.

Förvaltningen bedömer att vägledning och information om frivillig återvandring redan hanteras idag inom ramen för socialtjänstens serviceskyldighet enligt FL 6§.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat remissen *Promemoria – Ett höjt bidrag vid återvandring* till socialförvaltningen. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

Ärendet

Promemorian om höjt bidrag vid återvandring föreslår en ny förordning som ersätter den nuvarande regleringen från 1984. Förslaget innebär en betydande höjning av det ekonomiska stöd som kan ges till personer med uppehållstillstånd i Sverige som vill återvända till sitt hemland eller ett annat land. Syftet med reformen är att öka den frivilliga återvandringen och ge individer bättre möjligheter att etablera sig i sina ursprungsländer.

Bidragsnivåer

Enligt promemorian ska bidraget uppgå till 350 000 kronor för vuxna och 25 000 kronor för barn. Maxtaket för makar och sambor är 500 000 kronor samt 600 000 kronor per familj. Förslaget motiveras med att vissa individer som invandrat till Sverige har haft svårt att integreras i samhället och kan därför ha en önskan att återvända till sitt ursprungsland. Genom att erbjuda ett ekonomiskt stöd kan återvandringen underlättas och bidra till att minska utanförskap i Sverige.

När återvandringsbidraget inte ska få lämnas

Promemorian lyfter att återvandringsbidraget inte ska beviljas för bosättning i ett EU-land, Norge, Island, Liechtenstein eller Schweiz, eftersom dessa länder har hög rörlighet och väl fungerande system för migration. Förslaget begränsar möjligheten att få bidrag vid flytt till dessa länder för att säkerställa att stödet riktas till personer som återvänder till länder där etablering kan vara mer utmanande.

Enligt förslaget ska bidraget endast kunna beviljas en gång för att minska risken för missbruk och möjliggöra att fler individer får stöd. Dessutom ska personer med skulder hos Kronofogden nekas bidrag, eftersom staten inte bör underlätta att en individ undgår att betala sina skulder. Migrationsverket ska få möjlighet att kontrollera skuldsituationen genom Kronofogdemyndigheten.

Vidare ska bidraget inte beviljas om det kan utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet. Personer med kopplingar till terrorism, organiserad brottslighet eller spioneri kan nekas bidrag, liksom de vars ärenden hanterats enligt säkerhetslagstiftning. För att säkerställa att dessa kriterier uppfylls ska Migrationsverket ha tillgång till belastnings- och misstankeregistret vid handläggningen av bidragsärenden.

Slutligen tas kravet bort att sökanden måste sakna egna medel för att beviljas bidrag. Tidigare kopplades stödet till resekostnader, men nu ska det främst underlätta individens permanenta etablering i det nya landet. Denna förändring förväntas öka antalet beviljade bidrag och förstärka de ekonomiska incitamenten för frivillig återvandring.

Risk för fusk och felaktiga utbetalningar

Promemorian lyfter fram behovet av att anpassa regelverket för att hantera en ökad risk för fusk och missbruk samt felaktiga utbetalningar. För att säkerställa att bidraget används korrekt föreslås att Migrationsverket ska ha rätt att få tillgång till uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret vid handläggning av ärenden enligt den nya förordningen. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 4 juni 2025. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 5 juni 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att förslagets påverkan på förvaltningen beror på hur många personer som väljer att nyttja bidraget enligt förslaget, vilka grupper som kan tänkas vilja ansöka och hur förslaget genomförs i praktiken.

Under 2023–2024 gjordes en statlig utredning om *Stöd till invandrares utvandring* (SOU 2024:53).¹ I direktivet konstaterades att den nuvarande ordningen för frivillig återvandring utgörs av begränsande insatser som endast når ett fåtal personer. Under de senaste 10 åren, räknat från 2023, har i genomsnitt 17 ärenden avgjorts per år varav fyra individer har beviljats återvandringarbidrag. Utredningen (SOU 2024:53) bedömer att ökad summa på återvandringarbidraget, likt grannländernas nivåer, som mest skulle generera ca fyra gånger så stor återvandring. Det vill säga cirka 80 personer nationellt som årligen vill ansöka om detta bidrag. Sett till denna prognos bedömer förvaltningen att ett höjt bidrag vid återvandring inte kommer att påverka förvaltningen nämnvärt.

Om det skulle bli ett större inflöde än vad prognosen ovan talar för, kan Stockholms stad påverkas av förslaget. Genom en eventuell hantering av ökad efterfrågan av råd och stöd vid stadens medborgarkontor. Enligt stadens medborgarkontor har frågor om frivillig återvandring med dagens bidragsnivåer inkommit ytterst

sporadiskt och då hänvisas medborgaren till kontakt med Migrationsverket.

I relation till ny socialtjänstlag

Propositionen för ny socialtjänstlag (2024/25:89) lyfter fram behovet av att förstärka incitamenten och arbetet kring frivillig återvandring inom socialtjänsten.² Regeringen betonar att frivillig återvandring bör stimuleras kraftigt för att minska antalet människor som lever i utanförskap. Utanförskap kan ha negativa konsekvenser både för individen och för samhället. Genom rätt insatser, såsom stöd och information, kan fler personer komma att välja frivillig återvandring. Särskilt de som upplever svårigheter med egenförsörjning och integration, exempelvis bristande språkkunskaper i svenska. Förvaltningen bedömer att vägledning och information om frivillig återvandring redan hanteras idag inom ramen för socialtjänstens serviceskyldighet enligt FL 6§.

I budgetpropositionen för 2025 har regeringen aviserat att det kommer att genomföras informationsinsatser om höjt återvandringsbidrag samt att en nationell samordnare kommer att införas för att stärka arbetet med frivillig återvandring.³ Kommunernas socialtjänster kommer i sitt arbete att ha kontakt med individer och familjer som tillhör målgruppen för frivillig återvandring. Den föreslagna rollen som samordnares uppgifter kan bli att skapa och sammanställa information som socialtjänsten kan ta del av i sin informationsspridning utifrån sitt uppdrag om serviceskyldighet. Samtidigt hänvisar medborgarkontor och socialtjänsten idag till Migrationsverket för denna typ av frågor och ansvaret bör åligga denna myndighet eller tillskapade roller att vara huvudsakligt ansvarig i frågan.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av promemorian *Ett höjt bidrag vid återvandring* (Ju2025/00949).

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Promemoria - Ett höjt bidrag vid återvandring

² [Prop. 2024/25:89 En förebyggande socialtjänst – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter](#)

³ [Budgetpropositionen för 2025, Prop. 2024/25:1](#)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-06-03
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-06-03